

ZDRAVSTVENO VARSTVO V IZJEMNIH RAZMERAH

Literatura:

1. Derganc Marko: Prva pomoč za vsakogar /`94/
2. Opačič Simo: Higiena v hudih naravnih in drugih nesrečah ter v vojni /`89/
3. Opačič Simo: Higiena bivanja zunaj naseljenega kraja /`95/
4. !Polič Marko: Psihološki vidiki nesreč /`94/
5. Ujma: revija za vprašanja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami
6. Useničnik Bojan: Nesreče in varstvo pred njimi /`02/
7. Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami
8. zapiski

Izpit: 5 vpr.

I.	13.5.	12 ^h	
II.	11.6.	11 ^h	20% k oceni od seminarske naloge /5 str./
III.	24.6.	11 ^h	
IV.	9.9.	12 ^h	
V.	23.9.	11 ^h	

SLOVENIJA

- površina: 20256 km²
- 1965980 preb.
- BDP 10,119 USD/preb. (l.2000)
- stičišče Alp, Panonske nižine, dinarsko-kraškega sveta in Sredozemlja
- v povprečju več kot 2% BDP letno za naravne nesreče
- nove nevarnosti civilizacijskih nesreč

NESREČE

OPREDELITEV nesreč – katastrof:

so dogodki v katerih se pojavijo poškodbe in škode, pri čemer dogodek ni bil namerno izzvan, za razliko od vojn, umorov, vandalizma...(Polič, `94;17).

* gre za nenamerne »vzroke« in nezaželene posledice

Množične nesreče (katastrofe) imenujemo nepričakovane dogodke, pri katerih je poškodovano ali umre večje število ljudi hkrati (Derganc, `94; 300)

* ogrozijo nas nenadoma in v trenutku pahnejo v izredno hude neugodne okoliščine

* izpostavljeni smo številnim škodljivim vplivom

* praviloma je povzročena tudi velika materialna škoda

* pojavijo se še drugi problemi in povečana nevarnost za zdravje ljudi

RAZVRSTITEV NESREČ

A) NARAVNE, ki zajamejo močne in nenadne

♣ klimatske in meteorološke spremembe (tornado, orkan)

♣ geofizikalne spremembe (potres)

♣ biološke spremembe (epidemije)

Značilnosti: *nenadnost, nenapovedljivost, moč, razdejanje, vrhunec*

B) TEHNOLOŠKE, ki se lahko pojavijo povsod, kjer deluje tehnologija [npr. KK]

Značilnosti: *nenadnost, (ne)napovedljivost, moč, razdejanje, vrhunec*

NARAVNE NESREČE

potresi, poplave, obilne snežne padavine, snežni plazovi, erozije, nevihte, viharji, suša, pozeba, žled, požari, epidemije, nalezljive bolezni, insekti, podlubniki, zoonoze

TEHNOLOŠKE IN DRUGE NESREČE

nesreče z naravnimi snovmi
jedrske in druge radiološke nesreče
nesreče v cestnem prometu
železniške nesreče
nesreče na morju
letalske nesreče
utopitve

NEVARNOST IN OGROŽENOST SLO

- naravne nesreče
- tehnološke in druge nesreče
- onesnaževanje in premalo preišljeni posegi v okolju
- vojaško ogrožanje
- terorizem
- druga nevarna tveganja

Vse navedene oblike so mogoče (so se v manjšem ali večjem obsegu že zgodile). Večino izmed njih sproži določen poseg v naravo. Grobe napake, neznanje, malomarnost, neodgovornost lahko pripeljejo do stanja, ki ima za posledico množične nesreče.

OCENA OGROŽENOSTI – ZAKAJ?

- φ naravne in druge nesreče so pogost pojav
- φ ocene ogroženosti so podlaga za kvalitetnejše varstvo pred nesrečami
- φ na osnovi poznavanja dogodkov v preteklosti in proučevanja razmer ob nesrečah, lahko predvidimo ukrepe za njihovo preprečevanje oz. ↓ škod

POTRESI

- ♠ ozemlje SLO je zaradi geotektonskih razmer potresno ogroženo
- ♠ na razmeroma velikem delu ozemlja so možni rušilni potresni sunki
- ♠ vsako leto zatrese SLO nekaj 10 šibkih do zmernih potresnih sunkov, iz preteklosti pa poznamo nekaj zelo močnih rušilnih potresov [npr. 26.3.1591 v Idriji in 1.2895 rušilni potres v LJ]

POTRESNA OGROŽENOST

- najaktivnejši seizmogeni območji v SLO sta gorenjsko-lj in dolensko-notranjsko-belokranjsko
- najbolj ogrožena mesta so Idrija, LJ, KK, Brežice, Tolmin, Ilirska Bistrica, Litija
- SLO prebiva več kot 650770 ali 33,1% vseh preb. na območjih, kjer so možni potresi VIII. ali IX. stopnje po MSK-potresni lestvici

I.-III. slaba zaznavnost

IV.-VI. delovanje na predmete

VII.-IX. poškodbe objektov

IX.-XII. poškodbe v naravi

Značilnosti:

- ϕ potres neposredno ne vpliva na ljudi
- ϕ poškodbe in smrti so posledice porušene zgradbe požara, eksplozije, nenadzorovanega uhajanja nevarnih snovi v okolje, visokih voda..., ki jih povzroči potres
- ϕ izkušnje kažejo, da potresi porušijo ali zelo poškodujejo predvsem starejše zgradbe

POSLEDICE POTRESA

- člov. žrtve (smrt, pošk., bol.)
- množične psih. motnje
- poškodovani ali porušeni stanovanjski in drugi objekti ter komunalna infrastruktura {vodovod, kanalizacija, plinska napeljava, elek. vodi, PTT zveze}
- kontaminacija objektov in javnih površin, kopičenje odpadnih snovi
- motena preskrba s pitno H₂O
- motena preskrba z osn. življ. potrebščinami
- problemi za norm. življ., os. in spl. higieno
- nevarnost izbruha epidemij, nalezljivih bol. in množičnih zastрупitev

KAKO RAVNAMO OB POTRESU?

1. Kaj storiti pred potresom?

- * poučimo se o tem, kako se zavarujemo pred njim
- * pri roki imejmo žepno svetilko, baterijski radio, osebne dokumente
- * vrednostni predmeti naj bodo shranjeni v trdih in negorljivih kasetah
- * reševalna oprema in orodje ter pribor za PP morajo biti dosegljivi ob vsakem času
- * imeti moramo zalogo hrane

2. Kaj storiti med potresom?

- * ohraniti mirno kri
- * če nas potres preseneti v poslopju, ostanimo v njej
- * iščimo zaščito pod masivnimi mizami, klopami, med podboji vrat, na hodniku se pritismemo k notranjim stenam
- * izogibamo se steklenim površinam in zunanjim zidovom
- * ne uporabljajmo dvigal/stopnišč
- * ne prižigamo vžigalic in ne uporabljamo odprtega ognja
- * na prostem čimdalje od poslopij, elek. daljnovodov in drugih napeljav

3. Kaj storiti po potresu?

- * če smo ostali nepoškodovani, priskočimo na pomoč
- * če smo ujeti med ruševino, ostanimo mirni, varčujemo z energijo, v enakomernih presledkih udarjamo s kakšnim predmetom ob zid ali cevovodno napeljavo, občasno kličemo na pomoč, da nas reševalci lažje najdejo
- * v stanovanju zapremo ventile za plin, vodo, izklopimo elek. napetost
- * če je zgradba v kateri živimo poškodovana takoj odnesemo morebitne nevarne snovi za ta namen določeno mesto

* v gorah se pri hoji izogibamo krušljivih sten in območij skalnih podorov

!Naloge po potresu, ki jih moramo razrešiti v najkrajšem času:

- iskanje žrtev
- organiziranje zdr. službe
- identifikacija mrtvih, pokop
- preskrba s hrano, pitno vodo
- zaščita pred neugodnimi vremenskimi vplivi in začasna nastanitev
- evakuacija p.p.
- preskrba z najnujnejšimi potrebščinami (obleka, obutev, posteljnina, sredstva za os. higiena)
- organizirano odstranjevanje odpadnih snovi
- uvedba najnujnejših ukrepov za preprečevanje pojava nalezljivih bol.
- sanacija naselja in dokončna nastanitev